ISO 20400 Sürdürülebilir Tedarik Standardı Yol Haritası ve Adım Adım Sıfır Emisyon Hedefi

Prof. Dr. Murat ERDAL
İstanbul Üniversitesi Tedarik Zinciri Yönetimi Anabilim Dalı Başkanı
merdal@istanbul.edu.tr

"Sürdürülebilir Tedarik Stratejimiz Olmadan Avrupa'ya Mal Satamayız. Müşterilerimiz Sürdürülebilirlik Kriterlerine Uymamızı İstiyor."

Sektörden gelen sese kulak vererek başlayalım istedim. Hemen her eğitimde daha yüksek sesle vurgulanan bu ifade bize çok şey anlatıyor. Sürdürülebilir tedarik konusunu, daha fazla bir süre gözden ırak tutamayız. Nedenleri ile tane tane açıklayacağım.

İhracat pazarlarımızda müşterilerin tedarik zinciri operasyonları, sürdürülebilirlik çerçevesinde başka bir seviyeye ulaştı. Pazar ve tüketici talepleri bu doğrultuda yeniden biçimlendi. AB regülasyonları ve müşterinin bulunduğu ülkenin düzenlemeleri gayet katı. Alman, İngiliz, Fransız şirketlerin biz üreticilerden talepleri artık çok net.

Ticari ilişkileri sürdürülebilirlik hassasiyeti ile devam ettirmek mecburiyetindeyiz. Aksi takdirde yeni tedarikçileri devreye alacaklar.

"Müşterilerimiz sistem üzerinde;

- ***Ne yapmamızı (uyarı notlarıyla ne yapmamamızı),***
- ***Nelere dikkat etmemizi,***
- ***Nasıl yapmamamızı içeren yol haritasını ayrıntılı bir şekilde açıklıyorlar".***

Müşteriler, sürdürülebilirlikle ilgili tüm beklenti, uygulama ve uyarılarını dijital platform üzerinden iletiyorlar. Her şey sistematik bir biçimde yapılandırılmış. Mevcut ve potansiyel tedarikçi adayları için uyulması gereken kriterlerin çalışılmış olduğu görülmektedir. Sürdürülebilirlikle ilgili içinden çıkamadığınız cevap aradığınız her konu ayrıntılı bir biçimde size sunuluyor. Dokümanlar, videolar, el kitapları vb. Alıcılar herhangi bir sürpriz istemiyor.

Geldiğimiz noktada, pazar ve müşteri şirket gerekliliklerine ya uyacaksınız ya da uyacaksınız. Başka bir seçenek görünmüyor.

İşin Özü:

"Sürdürülebilirlikle İlgili Gerekeni Yap.
Şirket Olarak Sen de Tedarikçilerini Geliştir ya da Yeni Tedarikçi Bul"

Avrupa tarafında satınalma ekiplerinin sürdürülebilirlik konularını özümsediklerini görüyoruz. Türkiye'de ise durum biraz farklı. Sektörler arasında, firma ölçekleri ve ihracat yeteneklerine göre sürdürülebilir tedarik hakkında bilinirlik seviyeleri değişiyor.

İşletmelerimiz ihracatları nispetinde konuya öncelik veriyor.

Sürdürülebilirlik komiteleri kuruluyor. Firmalarımız topyekun mücadele ediyor. Önceliklerini belirliyorlar. Önceliği dış pazar, ihracat olan şirketlerimiz son beş senede önemli mesafe aldılar. Fakat ülke genelinde sürdürülebilirliğin tedarikçi ekosisteminde, KOBİ düzeyinde tabana inmesi biraz daha zaman alacak gibi görünüyor.

Sürdürülebilirlik gerekliliklerini hayata uygulamaya geçirmek, **"olursa güzel olur"** gibi anlayış ile yürümemektedir.

Sürdürülebilir Tedarik Bir Zorunluluktur.

Sürdürülebilirlik, "Tedarik Stratejisinde" Neyi Değiştiriyor?

Lafı uzatmadan kestirmeden söyleyelim. Sürdürülebilir tedarik her şeyi değiştiriyor. Sektör yöneticilerimiz için aşağıda 4 adımdan oluşan bir **Sürdürülebililir Tedarik Yol Haritası** hazırladım. İncelediğinizde, şirketinizin hangi aşamada olduğunu rahatlıkla göreceksiniz.

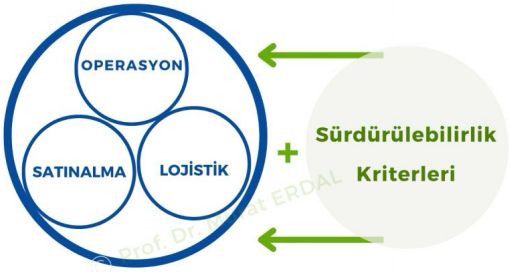
Satınalma Dergisi

Prof.Dr. Murat ERDAL editor@satinalmadergisi.com

Sürdürülebilir Satınalma ve Tedarik Zinciri Yol Haritası ISO 20400 ve Adım Adım Net Sıfır Emisyon Hedefi

Prof. Dr. Murat ERDAL merdal@istanbul.edu.tr

Şirketiniz Hangi Aşamada?

1. Aşama: HAZIRLIK

Şirketin sürdürülebilirlik yol haritası oluşturulmuştur. Sürdürülebilir satınalma ve tedarik zinciri eğitimleri alınmaktadır.

2. Aşama: GEÇİŞ

Sürdürülebilir tedarik riskleri; tedarikçi, ürün ve sözleşme tabanlı incelenmektedir. **Satınalma ve tedarik zinciri süreçleri, ISO 20400 Sürdürülebilir Tedarik Standardı çerçevesinde düzenlenmektedir.** Sera gazı envanteri ve emisyon hedefleri belirlenmiştir.

3. Aşama: OLGUNLAŞMA

Sürdürülebilir tedarikçi geliştirme ve eğitimleri hız kazanmıştır. Kapsam 3 emisyon hesaplamaları stratejik hale gelmiştir. Tedarikçi ESG Denetim Programı oluşturulmuştur. Pazar/müşteri talepleri, mevzuat gereklilikleri ve dekarbonizasyon stratejik önceliktir.

4. Aşama: "YAYILIM" TEDARİK ZİNCİRİ BOYUNCA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Emisyon Hedefi: Net Sıfır

Prof. Dr. Murat ERDAL

İstanbul Üniversitesi Tedarik Zinciri Yönetimi Anabilim Dalı Başkanı

2013 yılından beri yayımlananan **Satınalma dergisi**nin editörlüğünü yapmaktadır. Dr. Erdal, sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi, satınalma ve ve lojistik konularında eğitim ve danışmanlık vermektedir. Sektörel çalışma alanları:

- Sürdürülebilir satınalma ve tedarik zinciri yönetimi
- Operasyon, tedarikçi ilişkileri ve lojistik stratejileri.

Sürdürülebilir Satınalma ve Tedarik Zinciri Yönetimi Eğitimi

Eğitim → merdal@istanbul.edu.tr

Geleneksel tedarik anlayışı ile artık rekabet mümkün değildir. Sürdürülebilir Tedarik anlayışını tüm hücrelerinizde özümsemeniz gerekmektedir.

Yeni Dönem Eşittir "Sürdürülebilir Tedarik"

ISO 20400 Sürdürülebilir Tedarik Standardı
ISO 20400 Sustainable Procurement Standard

ISO 20400 işin stratejik bileşenidir. Sürdürülebilir Tedarik Standardı olan ISO 20400 sadece tek bir konuyu ele alan standart değil. Son derece kapsayıcı ve diğer standartlarla bağlantılı.

- ISO 14064 Karbon Ayak İzi,
- ISO 14046 Su Ayak İzi,
- ISO 26000 Sosyal Sorumluluk Standardı başta olmak üzere tüm ilgili standartlara ve sürdürülebilirlik çalışmalarına atıf yapıyor.

ISO 20400, Sürdürülebilirlikle ilgili tüm çalışmalardan besleniyor. Tedarikçi ilişkilerine, sözleşmelere, şartnamelere, ihale yönetimine, yaşam döngüsü maliyetlerine vb. pek çok konuya yön veriyor.

Organizasyon yapıları sürdürülebilirlik esaslı bir şekilde hızla dönüşüyor.

ISO 20400 Sürdürülebilir Tedarik Standardı temelli nelerin değiştiğine kısaca bakalım:

- **Şirket Tedarik Stratejisinin Sürdürülebilirlik Esaslı Oluşturulması**
- **Maliyet Analizi**
- **Kurumsal İhtiyaçların Analizi**
- **Pazar Analizi**

1. a) Sürdürülebilirliği Şirketin Tedarik Politikaları ve Stratejileri ile Bütünleştirmek
   b) Tedarik İşlevinin Sürdürülebilirliğe Yönelik Biçimde Düzenlenmesi

- **Mevcut Tedarikçiler ve Risk/Fırsat Değerlendirme**
  - Ürün Kategori Riskleri
  - Tedarikçi Riskleri
  - Sözleşme Riskleri
- **Sürdürülebilir Tedarikçileri Devreye Alma**
- **İhale Yönetiminde Kriterler**
  - Ön Eleme
  - İhale Süreci
- **YAŞAM DÖNGÜSÜ DEĞERLENDİRMESİ (LCC)**
- Bütün Yaşam Döngüsü Maliyetleri
- Zararların Maliyeti (Çevresel ve Sosyal)
- Paraya Çevrilemeyen Zararlar
- **Sözleşme Yönetimi**
  - Ürün gereklilikleri
  - Tedarikçi gereklilikleri
  - Çevre gereklilikleri
  - Sosyal Gereklilikler
- **Tedarikçi İlişkileri Yönetimi**
  - Sürdürülebilir Tedarikçi Geliştirme Yol Haritası
  - Tedarikçi ESG Programı
  - Tedarikçi Sürdürülebilirlik Endeksi
  - Tedarikçi Etik Kodları (Tedarikçi Davranış Kuralları)
  - ISO 26000 Sosyal Sorumluluk Yönetim Sistemi
  - ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı
- **Sürdürülebilir Tedarikçi Performans Değerlendirmesi**
- Net Sıfır Emisyon Hedefleri

- Tedarikçi Taahhütleri
- Tedarikçi Eğitimleri
- Sürdürülebilir Tedarikçi Denetimleri
- Bertaraf Konuları
- **Tedarik Zinciri Boyunca Sürdürülebilirlik ve "NET SIFIR EMİSYON HEDEFİ"**

ISO 20400 kapsamında yer verilen tüm bu başlıkları ele almanız, sürdürülebilirlik ve satınalma iş çevrenizi operasyonlarınızla bütünleştirmeniz şart.

Ne Kadar Geç Başlarsanız Ödeviniz O Kadar Ağır Olur.

İşi hafife almak pahalı sonuçlar meydana getirebilir. Sığ bakış açısıyla; "Sürdürülebilir tedarik gerekliliklerinin tamamlanması için bir kişi istihdam edelim. Müşterinin istediği belgeleri toparlasın" gibi dar bir bakış açısıyla yol almak şirketinizi zor durumda bırakacaktır.

Tam tersine şirketin bugün ve gelecekte karşı karşıya kalacağı sürdürülebilirlik problemleri adım adım, sindire sindire çözümlenmeli.
Tüm ekiplerin düzenli toplantılarla, karşılıklı olarak üzerinde tartışarak, birbirlerine yol göstererek, yardımlaşarak ilerlemeleri gerekiyor. En başta üretim, kalite, satınalma ve çevre uzmanlarının dayanışma içinde olması şart.

Sürdürülebilir Tedarik: Yeni Bir Şirkete Dönüşme Hikayesi.

Çevre Uzmanları ve Satınalma Ekiplerinin Aynı Dili Konuşması için

Sürdürülebilirlik Tedarik Standardı ISO 20400 Eğitimi

Sahada yaptığım eğitimlerden, elde edindiğim izlenimi paylaşmak isterim. Çevre mühendisleri ile satınalma mühendislerinin aynı dili konuşması biraz zaman alabiliyor. Konuyu eğitimlerde gözlemleyebiliyorum.

Şirketlerde Avrupa'lı müşterilerle kimler daha sık temas ediyorsa, sürdürülebilirlik bilgi seviyesi en yüksek grup, bu grup. Konuyu hassasiyetle takip eden, aman bir şey gözümüzden kaçmasın diyenler de bu arkadaşlarımız.

Şirket ihtiyaçlarının karşılanması, satınalma operasyonlarının yürütülmesi başlı başına bir yoğunluk yaratırken sürdürülebilirliğe odaklanmak hakikaten zor. Ertelemeden satınalma ekiplerimizin "sürdürülebilirlik tedarik" yetkinliklerini vakit geçirmeden artırmalıyız.

Eğitimle başlamalıyız. Satınalma bölümüne yatırım yapmalıyız.

Satınalma bölümü görev tanımları, satınalma süreci ve iş akışları yeni baştan dizayn edilmektedir. Tüm şirketimizde olduğu gibi satınalma bölümünü de geliştirmeliyiz.

Kısa bir bilgi vermek isterim. Sürdürülebilir Satınalma ve Tedarik Zinciri Yönetimi eğitimimiz iki gün. Birinci gün şirketin sürdürülebilirlik tedarik ISO 20400 çalışmalarında geldiği noktayı değerlendiriyoruz. Birçok şirketimizde satınalma müdürleri konuya hakim olmakla birlikte, ekip içerisinde aynı farkındalık düzeyinin olmadığını gözlemliyorum. Kimi zaman satınalma sorumluları konu için "bu iş çevre mühendislerinin işi" diyebiliyor.
Bu düşünceyi değiştirmeliyiz.

İkinci gün eğitimde yetişmeyen tüm konuları sabah saatlerinde tamamlıyoruz. Öğleden sonra şirket sürdürülebilirlik yol haritası ve soru – cevap (danışmanlık) şeklinde ilerliyoruz. Sürdürülebilir tedarik konusunu adım adım derinleştiriyoruz. Spesifik alanlara

giriyoruz. Her soru üzerinde tartıştıkça, sürdürülebilir tedarik farkındalık düzeyinin yükseldiğini hep birlikte izleyebiliyoruz.

Sonuç

Sürdürülebilir satınalma gereklilikleri için **tedarikçi ekosistemi riskleri** analiz edilmektedir. Tedarikçilerden emisyon verisi alınamadığında, emisyon hesaplarında problemlere neden olmaktadır. Net sıfır emisyon hedefi için tedarikçileri teşvik edici aksiyonları (zaman zaman zorlayıcı tedbirler) almak, tedarik stratejisini yeni baştan dizayn etmek gerecektir.
Bu bir zorunluluktur.

"Uzun süre ihmal edilen sorunlar bir çırpıda telafi edilemezler".

SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK ve TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ EĞİTİMİ

Sustainable Procurement and Supply Chain Management Training

Sürdürülebilir Tedarik Yeşil Satın Alma Eğitimi

MAKALE DİZİSİ

Prof. Dr. Murat ERDAL
İstanbul Üniversitesi Tedarik Zinciri Yönetimi Anabilim Dalı Başkanı
merdal@istanbul.edu.tr

- **ISO 20400 Sürdürülebilir Tedarik Standardı Yol Haritası ve Adım Adım Sıfır Emisyon Hedefi**
- **Yeşil Satınalma ve Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi Nedir?**
- **Demir Çelik Sektörü ve Sürdürülebilirlik Performans Göstergeleri (KPI)**
- Sürdürülebilirlik Test-1
- Sürdürülebilirlik Test-2